

Rune Fardal, psykologi student

Personlighetsforstyrrelser med hovedvekt på narsissistisk problematikk i relasjon til barn
<http://www.sakkyndig.com> mail: rune@fardal.no

Om selvfølelse og narsissisters skadeverk på barn

6 juli, 2011, Oppdatert 6.7.2011

Med linker: <http://www.sakkyndig.com/psykologi/artikler/selvfoelse.htm>
Utskrift : <http://www.sakkyndig.com/psykologi/artikler/selvfoelse.pdf>

Det er to hovedtyper av **selvfølelse**. Den virkelige og den fantasipregede.

Det ene er **eksplisitt** selvfølelse, den beviste selvfølelse som vi dels kan manipulere gjennom beviste valg og måter vi fremstiller oss.

Så er det den **implisitte**, ubeviste selvfølelse, den som forteller oss innerst inne hvordan vi egentlig føler oss og er. Den som bygger på vår angst, vår indre usikkerhet. Den som aktiverer uballansen i nervecellenes [proteiner](#).

Når den eksplisitte er høy og den implisitte er lav, da fremstiller vi oss bedre enn vi egentlig er. Opp til et visst nivå er dette positiv selvoppholdelsesdrift, men når avstanden mellom eksplisitt og implisitt blir for stor, så snakker vi om narsissistisk problematikk. Vi lager en fasade av et falskt selv som ikke er befestet i realiteter, men i fantasi.

For narsissisten er den eksplisitte selvfølelse ekstremt høy, ja sykkelig høy. Den fremstår på 2 ulike måter. Den utadvendte måte med "her kommer jeg"-typen og den innadvendte sky måten der den fremkommer i fantasi mer enn ytre adferd

(overt/covert narsissisme). Samtidig er den implisitte selvfølelse ekstremt lav, ja sykkelig lav. Det kommer klart til uttrykk i laver terskler for krenkelser og lavt frustrasjonsnivå.

Det er dette som gjør det så viktig for barn å få en **realistisk** bekreftelse på seg selv i et **trygt** oppvekstmiljø. Et barn som vokser opp med en person med ekstremt lav selvfølelse, men som utad søker fremstå som ekstremt velfungerende, vil utvikle en lav selvfølelse med de problemer det medfører. Å vokse opp med en narsissist betyr at barnet er den voksnes narsissistiske supply. Et begrep som vel kan defineres som et plaster på den voksnes lave selvfølelse. Et slikt barn blir sykt, på den ene eller andre måten. Ofte kan et slikt barn søke fremstå velfungerende når det blir spurt, samtidig som det skjuler den vold det utsettes for.

Å aldri få bekreftelse på seg selv, samtidig som man læres opp til å bekrefte den voksne ender i katastrofe for barnets utvikling av identitet og eget Selv. "Hvem er jeg", jo jeg er den som gav mamma god selvfølelse! Når slike barn vokser opp blir resultatet en egosentrisk adferd når de febrilsk prøver få dekket sitt eget behov for selvbekreftelse. De har et udekt behov for å vise at de er "best". Den normale selvfølelsen, den riktige ballanse mellom eksplisitt og implisitt selvfølelse, behøver ikke bevise dette for omgivelsene på samme måte, de vet innerst inne at de mestrer og er trygge på seg selv. De har mye å gi og ikke det behovet for å få.

De kan koste på seg empati, for de opplever ikke andres situasjon som noen trussel mot dem selv! Den som ikke tror på seg selv, har ingen evne til å tro på andre. Vi sier vi må evne elske oss selv for den vi er, før vi kan evne elske andre. Uten egen selvinnsikt, hvordan kan man forventes ha selvinnsikt i andre (empati)?

De utsetter andre for handlinger som de tror øker deres selvfølelse. Slik blir en voldtekt et uttrykk for makt, et plaster for den avmakt de vokste opp med når de ikke fikk bekreftet seg selv, men måtte bekrefte sin narsissistiske mor eller voldelige far.

Problematikken blir synlig på en rekke arenaer. Mødre som nekter barnet kontakt med far etter skilsmisser føler makt gjennom å såre far, (det samme andre vegen) slik de selv ble såret som liten ved at de aldri fikk bekreftelse når de selv følte de

mestret. Det blir en hevn mot egne omsorgsviktende foreldre, projisert over på den som igjen krenker dem, barnets far. Et barn som sier "Se mamma, så flink jeg var til å tegne" og som får til svar...."Nesten like bra som meg det!", får ikke bekreftelse på egen mestring, men opplever at mor stjeler bekräftelsen deres utvikling er avhengig av. Og mestring handler til syvende og sist om å danne nervestrukturer som kan håndtere livets utfordringer. Uten en struktur for å håndtere kritikk, blir reaksjonen primitiv og adferden preges av krenkelsens uttrykk. Den høyere kognisjon og rasjonelle tenkning viker for primitive behov.

Dette er en komplisert ballanse, for bekräftelse der det ikke er noe å bekræfte, for mye skryt, tipper over den gale vegen igjen. Det barnet som får høre at det mestrer når det faktisk ikke gjør det, lærer opp til å tro at uansett hva det gjør så er det bra. Et slikt barn vil få sjokk når det møter virkelighetens harde hverdag. Dets nervestrukturer er utviklet i en tro på at de er verdensmestere, de har ikke tilstrekkelige strukturer til å håndtere kritikk. Resultatet blir utagerende og primitivt. I sin ytterste konsekvens ser vi omrisset av psykopatien.

Stress er viktig for kroppen, det setter oss i stand til å reagere raskt på trusler. Kronisk stress derimot er svært skadelig. Et barn som aldri får bekräftet seg selv lever i en kostant kronisk stresstilværelse. Kortisol skader nervestrukturer vi er avhengige av for å fungere ([eks. hippocampus](#))

Dette kan resultere i at immunsystemet bryter sammen, med en rekke [alvorlige problemer](#) som resultat.

Diabetes 1 er et slikt resultat når høye kortisolverdier over tid bryter ned og skader de insulinproduserende betaceller!

Barnets behov for utvikling av en balansert selvfølelse er derfor meget viktig. Kirkengen beskrev dette godt i boken [Hvordan krenkede barn blir syke voksne](#).

For narcissisten gjelder: [The object of my affection is in my reflection!](#)

Narsissister ser sin selvfølelse i speilbildet fra omgivelsene, objektet. Det normalt utviklede barn ser sin selvfølelse i refleksjonen av sin indre Selvoppfattelse.